نقش تأثیرات محیطی بر سلامت کارگران شاغل در مزارع

حمیدرضا علی‌نیا
روزنامه‌نگار

گـزارش

کشـــاورزی در سراســـر جهـــان جزو فعالیت‌هـــای خطرناک دســـته‌بندی می‌شـــود. بســـیاری از تکنیک‌هـــا و فرایندهایی که در تولیدات کشاورزی مورد استفاده قرار می‌گیرند، می‌توانند منجر به مشـــکلاتی برای سلامتی شوند؛ مشـــکلاتی که توسط متخصصان بهداشت و یا خود کارگران به راحتی قابل تشخیص نیســـتند. کارگران کشـــاورزی در معرض خطرات زیادی مانند مصدومیت‌های کشنده و غیرکشنده، بیماری‌های ریوی ناشی از کار، کاهش شنوایی ناشی از سروصدا، بیماری‌های پوســـتی و انواع خاصی از سرطان‌های به سبب اســـتفاده از مواد شیمیایی و همچنین به دلیل قرار گرفتن طولانی‌مدت در معرض نور خورشید قرار دارند. همچنین کشاورزی یکی از معدود صنایعی است که در آن خانواده‌های کارگران- که اغلب مشغول به کار مشترک کشاورزی هستند و در نزدیکی مزارع زندگی می‌کنند- در معرض آسیب، بیماری و مرگ قرار می‌گیرند.

کشاورزان برای رشد و برداشت غذایی که ما می‌خوریم، کار می‌کنند و نقش کلیدی در تضمین سلامتی و تغذیه مناســـب ما دارند، اما اغلب این کار را به بهای ســـلامتی خود انجام می‌دهند. دلایل این موضوع متفاوت است؛ از عواملی مانند ماهیت سخت کار و مشکلات دسترسی به سیستم بهداشتی برای پرمخاطره‌ترین کارگران گرفته تا قرار گرفتن مدام در معرض مواد سمی بالقوه که معمولاً در تجارت کشاورزی استفاده می‌شود.

ایمنی و بهداشت کشاورزی

ایمنی و بهداشـــت کشاورزی بخشی از ایمنی و بهداشت شغلی در محیط کار اســـت. این موضوع در کشاورزی به صورت خاص به سلامت و ایمنی کشـــاورزان، کارگران مزرعه و خانواده‌های آنها توجه دارد. کشاورزی با خطرات حیاتی همراه است، با عوامل مختلفی که باعث صدمات و مرگ در مزارع کشاورزی می‌شود. برخی از آسیب‌های رایج در محیط کار کشـــاورزی عبارتند از: کم‌شـــنوایی، اختلالات اســـکلتی عضلانـــی، بیماری‌های تنفســـی، مسمومیت‌های ناشـــی از آفت‌کش‌ها و مواد شیمیایی، مشکلات تولید مثل و بسیاری از بیماری‌های دیگر. این

برخی آسیب‌های رایج در محیط کار کشاورزی عبارتند از: کم‌شنوایی، اختلالات اسکلتی عضلانی، بیماری‌های تنفسی، مسمومیت‌های ناشی از آفت‌کش‌ها و مواد شیمیایی، مشکلات تولید مثل و بسیاری از بیماری‌های دیگر

صدمات عمدتاً ناشی از صداهای بلند ماشین‌آلات، فشار ناشی از حمل‌ونقل اجسام سنگین، گازها و بخاراتی مانند متان و مواد شیمیایی مورد استفاده در کشاورزی و موارد متعدد دیگر است. با این حال، نه‌تنها بسیار سخت است که این نوع بیماری‌ها به عنوان بیماری‌های شغلی شناخته شوند بلکه کارگران کشاورزی در دسترسی به مرخصی استعلاجی برای درمان نیز دچار مشکل هستند.

در چنین شرایطی غیرمعمول نیست اگر کارفرما متوجه بیماری کارکنان خود در بخش کشـــاورزی شـــود و آنها شغل خود را از دســـت دهند. به گفته گروهی از مدافعان حقوق کارگران فصلی در اســـپانیا، سیســـتم قضایی در رابطه با موارد اینچنینی کند است، به همین دلیل عملاً در کشاورزی می‌توان افراد را به میل خود اخراج کرد!

البته درک شرایط کشـــاورزی از نظر نیروی کار تا حدی پیچیده است. دانستن تعداد افراد شاغل در کشاورزی و به تبع آن آمار بیمه ســـلامت، مشکلات سلامتی و حتی ثبت خطرات ناشی از کار آنقدر که به نظر می‌رسد ساده نیست. این اطلاعات در کشـــاورزی مطمئناً به سهولت سایر بخش‌های اقتصاد در دسترس نیست. این امر با این واقعیت توضیح داده می‌شود که بسیاری از کشاورزان و کارگران مزارع، کشاورزی را به عنوان یک فعالیت پاره‌وقت دنبال می‌کنند، بســـیاری از مزارع به صورت خانوادگی اداره می‌شـــوند و بســـیاری از مزارع در فصول مختلف از میزان متفاوت نیروی کار استفاده می‌کنند. با این همه در سراسر جهان حدود ۱.۳ میلیارد نفر در بخش کشاورزی مشغول به کار هستند. این عدد شامل تقریباً ۳۰۰ تا ۵۰۰ میلیون کارگر مزدبگیر است که بسیاری از آنها به درآمد حاصل از مشاغل در بخش مزرعه وابسته‌اند. علاوه بر این، تعداد زیادی کارگر معمولی و موقت توســـط کشاورزان کوچک و بزرگ به کار گرفته می‌شوند.

مهاجرت کارگران کشاورزی

اگر نیروی کار کشـــاورزی مهاجر باشد، علاوه بر مسائل و خطرات ســـلامتی که در معرض کار کشاورز است، فرد مهاجر با مشکلات جدیدی مواجه خواهد شد. بسیار بعید است کسانی که وضعیت قانونی و سکونت آنها نامشخص است به سیســـتم بهداشـــت و درمان دسترسی داشته باشند، چه برسد به هر نوع مزایای کارمندی دیگر. برای مثال در هوئلوا در جنوب اسپانیا، زنان مراکشی اغلب در گلخانه‌های میوه‌های قرمز مورد استفاده قرار می‌گیرند. آنها به طور قانونی از طریق آنچه به عنوان «قراردادهای مبداء» شـــناخته می‌شوند وارد اســـپانیا شده و در طول فصـــل توت‌فرنگی و میوه‌های قرمز در اســـپانیا اقامت و کار می‌کننـــد. این کارگران حق بیمـــه تأمین‌اجتماعی می‌پردازند، اما زمانی که نیاز به کمک دارند، دسترســـی آنها به ســـلامتی و حقـــوق کار با مانع مواجه می شـــود. زمانـــی که آنها با یک مشـــکل جدی بهداشـــتی مواجه می‌شوند، معمولاً شـــرکت وارد‌کننده آنها را رها می‌کند و با تهدید بازگشت به مراکش کارگران مهاجر را وادار به سکوت می‌کند.

بخشی از مشـــکلات کارگران کشاورزی مربوط به مسأله اضطراب و فشـــار شغلی است. در بســـیاری از مواقع در زمین‌های کشاورزی و به‌ویژه در فصل برداشت، فعالیت افراد ثبت می‌شود. محصول برداشت شده توسط کارگران در نقطه تحویل اندازه‌گیری شده و سپس بر اساس لیست ثبت شده افرادی که کمترین میزان برداشت را داشته‌اند در مواقع بعدی برای برداشت محصول مورد استفاده قرار نمی‌گیرند. این سیستم رقابتی باعث می‌شود کارگران با اضطراب و فشار بالا برای آخر نشدن در لیست تلاش کنند و فشار بیشتری را به خود تحمیل می‌کنند.

در بعضی نقاط اروپا مانند جنوب فرانسه و جنوب ایتالیا کار کشاورزی با نیروی کار مهاجر پیوند خورده است. بسیاری از کارگران کشورهایی مانند اکوادور، کلمبیا یا مراکش، با اقامت قانونی در اسپانیا، از طریق آژانس‌های کار موقت مستقر در اسپانیا برای کار به پروونس، استانی در فرانسه فرستاده می‌شـــوند. این سیستم استخدام بسیار پررونق است؛ زیرا برای شرکت‌های کشـــاورزی فرانسوی سود بالایی را به همراه دارد. در این سیستم اروپایی، کارگران بیمه‌های اجتماعی خود را همچنان در اسپانیا پرداخت می‌کنند؛ جایی که ســـهم پرداخت کمتر اســـت، اما در فرانسه و با واسطه شرکت کاریابی اسپانیایی کار می‌کنند. با این حال، سیســـتم قضایی فرانسه قبلاً چندین مورد از این آژانس‌های کاریابی را محکوم کرده؛ زیرا این عمل را تقلبی علیه دولت فرانسه می‌داند. کارگرانی که از طریق این سیستم استخدام می‌شـــوند، دسترسی به سیستم بهداشـــتی و همچنین اســـتفاده از حقوق کاری خود را از دســـت خواهند داد؛ به‌ویژه زمانی که دچار حادثه یا مشکل سلامتی می‌شوند.

بیشـــتر کارگران کشـــاورزی مهاجر به دلیل عدم تسلط به زبان کشـــور مقصد و وضعیت قانونی متزلزل‌شـــان به راحتی مورد سوءاســـتفاده قرار می‌گیرند؛ به‌ویژه زمانی کـــه از طریق آژانس‌های کاریابی در اروپا از کشـــوری به کشور دیگر منتقل می‌شـــوند، امکان استفاده از خدمات ســـلامت را به راحتی از دست خواهند داد. این مسأله در کنار اضطراب رقابت در کار کشاورزی در میان کارگران آنها را در مخاطره‌آمیزترین شـــرایط قرار می‌دهد و آنها که بیشترین فشـــار را برای افزایش بهره‌وری خود دارند، آسیب‌پذیرترین افراد در برابر حوادث کار هستند.

خطرات آفت‌کش‌ها

شـــاید یکی از اصلی‌ترین خطرات سلامتی که کارگران کشـــاورزی را تحـــت تأثیر قـــرار می‌دهـــد - و یکی از نامریی‌تریـــن آنها- قرار گرفتن کارگران کشـــاورزی در معرض مواد شیمیایی زراعی بالقوه مضر باشد. در بیشتر مـــوارد، زمانی که باید نهال‌هـــا را در خاکی که به تازگی سمپاشی شده کاشت کرد، هیچ نوع تجهیزات حفاظتی به کارگران کشاورزی داده نمی‌شود؛ حتی مواقعی وجود دارد که کارگر مســـئول سمپاشـــی عملاً تمامی فضای مزرعـــه و کارگران موجـــود در آن را به مواد شـــیمیایی آغشته می‌کند.

اجزای بسیاری از مواد شیمیایی مورد استفاده در صنعت کشـــاورزی، به‌ویژه حشـــره‌کش‌ها و آفت‌کش‌ها، شامل موادی اســـت که بالقوه برای سلامتی خطرناک هستند. بسیاری از آنها به عنوان مختل‌کننده غدد درون‌ریز بدن عمل می‌کنند و نحوه عملکرد هورمون‌ها را تغییر می‌دهند که می‌تواند بر سیستم تولیدمثل تأثیر بگذارد. به عنوان مثـــال، این مواد در زنـــان می‌تواند منجـــر به اختلالات چرخه قاعدگی، مشـــکلات باروری، سقط جنین و حتی ناهنجاری‌های جنینی شود.

محققان دانشگاه فدرال پارانا در کشور برزیل که در حال حاضر بزرگترین مصرف‌کننده مواد شیمیایی کشاورزی در جهان اســـت، مطالعات علمی مختلـــف را در این‌باره ســـازماندهی کرده‌اند. مجموع مطالعات این مســـأله را به خوبی نشـــان می‌دهد که پیامدهـــای منفی این مواد بر سلامت انسان قطعی اســـت و قرار گرفتن همزمان در معرض چند ماده شـــیمیایی مورد استفاده در کشاورزی می‌تواند پیامدهای مزمنی برای سلامتی انسان به همراه داشته باشد.

یکی از مورد مناقشه‌ترین محصولاتی که هنوز در صنایع کشاورزی مورد استفاده قرار می‌گیرد تقویت‌کننده‌های (Bayer Monsanto) اســـت که از گلایفوســـیت و آترازین تشکیل شده است. «گلایفوسیت» پرمصرف‌ترین قاتل علف‌های هرز در جهان اســـت؛ ماده‌ای که در سال ۲۰۱۵، ســـازمان جهانی بهداشـــت (WHO) آن را با برچسب «احتمالا ســـرطان زا» برای انسان طبقه‌بندی کرد. اســـتفاده از این ماده در اتریش ممنوع اســـت و در کشـــورهایی مانند بلژیک، پرتغال و فرانســـه کاربرد آن محدودیت دارد. با این حال، اتحادیه اروپا در سال ۲۰۱۷ تصمیم گرفت که اســـتفاده از آن را برای پنج سال دیگر مجاز کند و پس از این مجوز اســـتفاده از آن را در ســـال ۲۰۲۲ تمدید کرد.

کمیته ارزیابی ریسک مواد شیمیایی اروپا (ECHA) بار دیگر «گلایفوسیت» را به عنوان ماده‌ای که آسیب جدی به چشم وارد می‌کند و برای آبزیان سمی است طبقه‌بندی کرد، اما دوباره ارتباط آن را با انواع مختلف سرطان رد کرد. به عبارت دیگر، برای به چالش کشـــیدن مواد شیمیایی و شرکت‌های تولیدکننده آنها شـــواهد علمی ارائه شده کافی نیست و استفاده از گلایفوسیت همچنان ادامه دارد. مـــاده دیگری که ادعـــای رقابت با «گلایفوســـیت» در کشاورزی را دارد، آفت‌کش‌های «ارگانوفسفات» است. گزارش گروه (Earthjustice) در ســـال ۲۰۲۱ درباره این ماده به این نتیجه رسید که کارگران مزرعه در حداقل هشـــت ایالت از ایالات متحده آمریکا «در معرض خطر ابتلا به مشکلات عصبی به دلیل قرار گرفتن طولانی‌مدت در معرض آفت‌کش‌های ارگانوفســـفره هستند». هشت آفت‌کـــش از ۱۷ آفت‌کشـــی که توســـط محققان مورد بررسی قرار گرفتند، با آسیب تولیدمثلی مرتبط بوده‌اند و یا با عنوان ســـرطان‌زا طبقه‌بندی شده‌اند. این مطالعه نتیجه می‌گیـــرد که «همه انواع ارگانوفســـفره‌ها با بروز ناتوانی ذهنی مرتبط هستند»؛ بنابراین آژانس حفاظت از محیط‌زیســـت ایالات متحده باید استفاده از آنها را در مواد غذایی ممنوع کند. اگرچه آفت‌کش‌ها بر ســـلامت افرادی که غذاهای تولید شـــده با آنها را مصرف می‌کنند تأثیر می‌گذارد، اما تأثیر آنها برای کسانی که در مجاورت مناطق سمپاشی شده زندگی می‌کنند و حتی بیش از آن بر کارگران مزرعه جدی‌تر است. در میان گروه کارگران کشـــاورزی، زنان کارگر بیشترین آســـیب را از این ماده می‌بینند. برخی شـــواهد علمی وجود دارد که تأثیر این ماده بر سلامت زنان بیشتر از مردان ارزیابی کرده است. دلایـــل این امر تا حدی بیولوژیکی اســـت. به طور مثال، زنان نسبت به مردان دارای درصد بیشتری از چربی بدن هستند که این موضوع باعث می‌شود تا سموم بیشتر در بدن باقی بمانند.

۸ آفت‌کش از ۱۷ آفت‌کشی که توسط محققان مورد بررسی قرار گرفتند، با آسیب تولیدمثلی مرتبط بوده‌اند و یا با عنوان سرطان‌زا طبقه‌بندی شده‌اند. این مطالعه نتیجه می‌گیرد که «همه انواع ارگانوفسفره‌ها با بروز ناتوانی ذهنی مرتبط هستند

خبر

آموزش تأمین اجتماعی توسط سازمان بین‌المللی کار

ســـازمان بین‌المللی کار با همـــکاری چند نهاد دیگـــر اقدام به برگزاری دوره‌های آموزشـــی در زمینه حفاظت و تأمین اجتماعی کرده است. این دوره آموزشی جامع که به صورت آنلاین برگزار می‌شـــود، فراگیران را قادر می‌سازد تا مفاهیم کلیدی حفاظت اجتماعی و نقاط قوت و ضعف رویکردهای مختلف به حمایت اجتماعی را درک کنند. این دوره آموزشـــی یک بسته مفید برای سیاستگذاران، شرکای اجتماعی، سازمان‌های جامعه مدنی، بازیگران توســـعه، دانشـــجویان دانشگاه و همه اشخاصی است که ممکن است به صورت مستقیم و یا غیرمستقیم در مسائل حمایت اجتماعی دخیل باشند. بخش دیگر مخاطبان این دوره آموزشـــی افرادی هســـتند که در یک زمینه مرتبط کار می‌کنند یا در بخش‌های مشابه دیگری چون توســـعه تعاونی‌ها، مالی عمومی، توسعه اقتصادی و اجتماعی، توسعه روستایی، مسائل زیست‌محیطی و... فعال هستند. بر اساس مقدمات این دوره آموزشـــی، تأمین اجتماعی علاوه بر اینکه یک حق انسانی است، یک ضرورت اجتماعی-اقتصادی نیز هست؛ از فقر جلوگیری و یا حداقل آن را کم می‌کند و آسیب‌پذیری، طرد اجتماعی و نابرابری در جوامع را کاهش می‌دهد.

هزینه بالای مراقبت از کودکان در آمریکا

کنگره ایالات متحده در گزارشی به عمیق شدن بحران صنعت مراقبت از کـــودکان در آمریکا و تهدیدی کـــه این موضوع بر نیـــروی کار آینده دارد، پرداخت. بنا به این گـــزارش، در حالی که ضرر اقتصادی بحران بخش مراقبت از کودکان در ســـال ۲۰۱۸ حدود ۵۷ میلیارد دلار برآورد شد، این رقم در ســـال ۲۰۲۲ دو برابر شده و به ۱۲۲ میلیارد دلار رسیده اســـت. این در حالی است که متوســـط هزینه مراقبت برای نوزادان، بیش از شـــهریه کالج‌های دولتی در ۳۴ ایالت و ناحیه کلمبیا است. داده‌ها نشان می‌دهد در سال ۲۰۲۱، میانگین هزینه مراقبـــت از هر کودک حدود ۱۰ هزار و ۶۰۰ دلار در ســـال بود. این در حالی است که به گفته کارشناسان، بیشتر کسانی که به اســـتفاده از خدمات مراقبت از کودک نیاز دارند، زوج‌های جوانی هستند که ممکن است درآمد چندانی نداشـــته باشـــند. ناظران اعلام کرده‌اند هزینه‌های گزاف مراقبت از کودکان به این معنا است خانواده‌های کم‌درآمد که به طور نامتناسبی رنگین‌پوســـتان را شامل می‌شوند، اغلب دسترسی اندکی به این نوع خدمات دارند و بابدتر شدن بحران این صنعت در طول همه‌گیری، خانواده‌های غیرسفیدپوست بیش از دیگران از این موضوع آســـیب دیده‌اند. این هزینه بیش از یک‌چهارم درآمد خانواده‌ها را تشکیل می‌دهد.

کاهش رشد اقتصادی در انگلیس

صنـــدوق بین‌المللی پـــول پیش‌بینی می‌کند رشـــد اقتصاد انگلیس در سال جاری ۰.۶ درصد کاهش می‌یابد. این تنها «اقتصاد پیشـــرفته» اســـت که پیش‌بینی می‌شود وضعیت کاهشی داشـــته باشـــد و حتی وضعیتی بدتر از سقوط ۰.۳ درصدی اقتصاد روســـیه را تجربه می‌کند. برخی تحلیلگران معتقدند مشـــخص نیســـت چـــه موضوعی باعـــث این کاهش رتبه شـــده و انگلیس می‌توانـــد دوباره رشـــد اقتصادی را تجربه کند. پیر- اولیویه گورینشـــاس، رییس تحقیقات صندوق بین‌المللی پول، سه دلیل اصلی برای این وضعیت برشـــمرد؛ اول آسیب‌پذیری بالای انگلیس در قبال گاز طبیعی و انتقال گاز با قیمت‌های بالاتر از بازار به مصرف‌کنندگان. دوم وجود بازار کار بسیار فشرده و میزان اشتغال کمتر از ســـطح پیش از همه‌گیری که منجر به دلیل سوم، یعنی تولید کمتر و انقباض شدید پولی در انگلیس می‌شود.